

Verslag evaluatiereis Costa Rica, Ngöbegue 2005/2006

Het International Tree Fund maakt ieder jaar een evaluatiereis in o.a. Costa Rica om projecten te bezoeken die dat jaar zijn uitgevoerd. Dit jaar is deze reis uitgevoerd door Ralf Verbeek en Petra Wilbrink, twee ITF-vrijwilligers uit Nederland. Samen met Alí Garcia Seguro, een Costaricaanse ITF-vrijwilliger zijn van 2 t/m 4 januari de projecten bezocht van de Ngöbegue.,

2 Januari Conte Burica, Progreso

's Ochtends in alle vroegte beginnen we onze tocht naar het dorpje Progreso, Conte Burica. De weg is niet geschikt voor de auto, dus dat wordt lopen. Het is een mooie, af en toe pittige en modderige wandeling van ongeveer drie uur. Onderweg wijst Edgar, die ons naar het dorp begeleidt, af en toe het bos in, waar volgens hem allerlei medicinale

planten staan die ook gebruikt worden bij het project over medicinale kennis. Wij zien inderdaad heel veel planten en ook een grote groep kleine apen die snel door de boomtoppen springen.

Aangekomen in Progreso gaan we naar het huis van Edgar's vader. We worden hartelijk onthaald en krijgen koffie en water en een bankje onder een grote boom om op te zitten wachten. Als er na een tijd voldoende mensen zijn binnengedruppeld begint de vergadering die uiteindelijk ongeveer vijf uur zal duren. Ze zijn hier erg oraal ingesteld!

We beginnen met het project over medicinale kennis. Gustavo neemt als eerste het woord. Hij is de medicijnman en geeft de lessen. Hij vertelt uitgebreid over de problemen en moeilijkheden bij het geven van de cursus. Zo zijn er een aantal studenten bang om mensen te genezen omdat ze denken dat iemand voorbestemd is om dood te gaan. Als ze deze persoon dan genezen zijn ze bang dat er iemand anders in zijn of haar plek sterft. Er zijn echter vooral gedreven en positieve studenten. Trots vertellen ze dat er in het project al twee mensen en een hondje zijn genezen.

Voor het vervolgproject wordt door Gustavo een selectie gemaakt uit de huidige studenten en wordt de groep eventueel aangevuld met nieuwe mensen. We praten met enkele studenten over hun mening betreffende het project. Het is leuk dat zowel mannen als vrouwen de medicinale planten bestuderen. Ze zijn blij dat ze kennis over dit onderwerp hebben opgedaan en het ook kunnen gebruiken om gezinsleden te genezen. Ze wijzen ons er op dat medicinale kennis belangrijk is omdat het ziekenhuis soms te ver weg is. Het komend jaar wordt het project voortgezet. Dit is belangrijk om hun kennis verder te ontwikkelen.

Het volgende project wat we bespreken betreft de traditionele indiaanse kunst. De vrouwengroep die dit doet is erg timide maar laat ons wel wat producten zien die ze gemaakt hebben. Voorlopig maken ze alleen tasje. Omdat het eigenlijk een erg arbeidsintensief proces is, is het commercieel niet zo interessant. Eén tasje is ongeveer drie dagen werk en ze verkopen ze voor 3000 colones. Dit project is echter vooral belangrijk voor behoud van eigen tradities en waarden. Ze hebben geleerd hoe je de vezels uit de planten haalt, de vezels kunt verven en er daarna tasje van kunt maken. Deze kennis is voor hen erg belangrijk om te behouden omdat het een deel van hun identiteit is.

We lopen later met een paar vrouwen rond om in een kwekerij enkele planten te bekijken die gebruikt worden voor het materiaal en het kleuren ervan. Om het geleerde verder te ontwikkelen hebben ze een nieuw projectvoorstel ingediend.

Bewerkte plantenvezels voor artesanias

Gustavino

Onder grote belangstelling overhandigen wij het projectgeld

De gemeenschap is zich zeer bewust van het belang van behoud van de eigen cultuur. Er wordt actief nagedacht over nieuwe projecten en manieren om dit te bewerkstelligen. Een nieuw project voor komend jaar is bijvoorbeeld een herbebossingproject om de watervoorziening te stimuleren. Ze hebben twee mogelijke plekken in gedachten. Welke plek de hoogste prioriteit heeft, gaan ze bekijken zo gauw ze weten dat de financiering hiervan rond is.

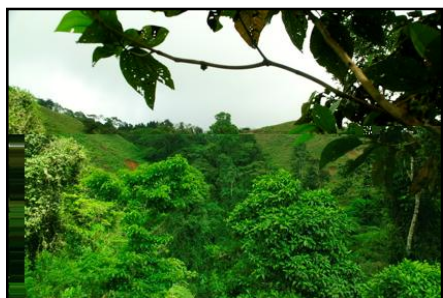
Het was een vruchtbare vergadering. Na een snelle maaltijd gaan we in rap tempo terug naar de auto. We moeten snel lopen wegens de invallende duisternis en naderende onweersbuien. De laatste 40 minuten zien we steeds minder en uiteindelijk kunnen we de modderkuilen niet meer van de 'hardere' weg onderscheiden. Ralf zakt tot zijn knieën in de modder en verliest bijna een schoen. Gelukkig komen we, inmiddels in het donker, heel aan. Meteen begint het hard te regenen. Het is volgens de familie aldaar een hele prestatie, want in plaats van de drie uur op de heenweg, zijn we nu in 1 uur en 40 minuten terug gelopen. We kleden ons een om en vertrekken naar een hotel in Ciudad Neilly om daar de nacht door te brengen.

3 Januari

Abrojos-Montezuma, Coto Brus

In de ochtend komt Pablo met zijn vrouw en kleine dochter naar het hotel. Pablo is lid van de organisatie Ngobegue (Ngobegue betekent iets als Broederschap van de Ngobe). Na wat boodschappen vertrekken we naar het reservaat Abrojos-Montezuma. In het dorp ontmoeten we Eugenio. Wegens de bevolkingsgroei in het reservaat had het oude watersysteem niet meer genoeg capaciteit. We bezoeken een watertank in het dorp en één bij de bron zelf, die met ITF geld gerepareerd en uitgebreid zijn. Vijftig families kunnen nu gebruik maken van het water en we bezoeken enkele huizen die nu stromend water hebben. Bij de bron is ook goed te zien dat aan beide zijden herbebossing nodig is. Op dit moment geeft de bron voldoende water, maar als de bevolking verder groeit, ontstaat er weer een tekort. Om dit op te lossen willen ze aan beide zijden van de bron stukken weidegrond herbebossen. Ook laat Eugenio ons een andere bron zien, waar eventueel ook water vandaan zou kunnen komen, maar ook hier zou eventueel herbebossing moeten worden.

Het bosje met de bron van het watersysteem

De Watertank beneden bij het dorp
(zie ook voorblad)

En in de keuken, het water in actie.

Na dit bezoek rijden we een flink stuk verder naar Coto Brus. Laat in de middag komen we hier aan. We bezoeken een aantal familiekwakerijen waar bomen klaar staan om uitgeplant te worden. We gaan op bezoek bij een curador (medicijnman) thuis waar we in de keuken praten over het herbebossingproject en het belang ervan voor de gemeenschap. De curador vertelt dat het herbebossingproject zo'n 150 mensen weer aan water heeft geholpen. Ze zijn in het dorp goed bezig om de mensen bewust te maken van het feit dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor de natuur om hen heen en dat ze daar goed mee om moeten gaan. Inmiddels is het donker geworden en omdat we nog een eind moeten rijden naar Piedras Blancas, moeten we jammer genoeg snel weer vertrekken.

4 Januari

Dos Brazos - Osa, Piedras Blancas

Na de nacht te hebben doorgebracht in het kantoor van Ngöbegue, vertrekken we richting Osa. Het is een mooie tocht. De weg naar Dos Brazos in Osa is voor onze kleine jeep toch iets te hoog gegrepen. Een van de rivieren blijkt te diep voor ons karretje. Gelukkig kunnen we met de auto van Pablo wel oversteken. In Dos Brazos ontmoeten we Don Mariano. Het watervoorzieningsproject waar hij ons over vertelt liep voorspoedig. We bekijken de tank die ze zelf gebouwd hebben. Mariano verontschuldigt zich dat de tank er niet zo mooi uitziet. Het bouwen ervan was voor hun een soort leerproject en alle begin is moeilijk, maar in ieder geval weten ze nu hoe je een tank bouwt. Inderdaad is de tank niet helemaal waterdicht, maar hij ziet er verder goed uit. Door deze tank is er nu in het volledige dorp het hele jaar voldoende water.

Een rivier die ons autootje nog wel aankon

Don Mariano

Wederom een watertank

Terug in Piedras Blancas bekijken we met Pablo de bomenkwekerij op het Ngobegue kantoor zelf. Deze kwekerij is bedoeld voor het kweken van medicinale en traditionele bomen. Het was de bedoeling om samen met studenten de bomen op te kweken en uit te planten en de studenten door colleges meer bewust te maken van inheemse flora. Tegelijkertijd zou de kwekerij als bewaarbank dienen voor de boomsoorten. Het eerste gedeelte is niet gelukt, aangezien er geen beurzen beschikbaar waren voor de studenten. De kwekerij wordt nu onderhouden door de organisatie zelf. Er worden nu in totaal ongeveer 7000 bomen van 12 verschillende soorten gekweekt en uitgeplant.

Pablo vertelt...

Financieel Verslag:

Door de Ngöbegue is in het Spaans een rapportage opgesteld, inclusief financieel verslag. Het hieronder beschreven financieel overzicht is een vertaling van deze rapportage. Op locatie is deze rapportage met de uitvoerenden besproken. Hierbij zijn de kwitanties en bonnen van uitgaven overlegd. Deze rapportage is door de medewerkers van het ITF akkoord bevonden.

Begroting aanvraag Ngöbegue Costa Rica		
Activiteit:	Kosten begroot:	Werkelijke kosten
Workshop en kwekerij medicinale planten		
1. Aanschaf zaden en gereedschap	700.000,00	700.000,00
2. Vervoer materiaal en reiskosten	600.000,00	600.000,00
3. inhuur specialist	50.000,00	50.000,00
4. materiaal cursus en kleine diversen	170.000,00	172.000,00
subtotaal	1.520.000,00	1.522.000,00
Drinkwaterproject		
5. Aanschaf materiaal (buizen en tank)	600.000,00	645.399,00
6. Vervoer materiaal met vrachtwagen	150.000,00	270.000,00
7. begeleiding specialist	42.000,00	42.000,00
8. adm.scholing onderhoud/gebruik	300.000,00	252.000,00
subtotaal	1.092.000,00	1.209.399,00
Herbebossing artesania/scholing vrouwen		
9. 2500 boompjes	384.000,00	365.600,00
10. Onkosten 15 vrouwen/cursus	288.000,00	274.200,00
11. Begeleiding specialist	192.000,00	183.000,00
12. Coördinatie 8 maanden	288.000,00	312.588,00
13. Inrichten adm./materiaal	96.000,00	161.000,00
14. Deelname sjamanen/dorpsbestuur	192.000,00	114.250,00
subtotaal	1.440.000,00	1410.638,00
Totaal aanvraag	4.052.000,00	4.142.037,00
wisselkoers 1\$ = 420 Colones US\$ 9.650,-		

Ralf Verbeek
Petra Wilbrink